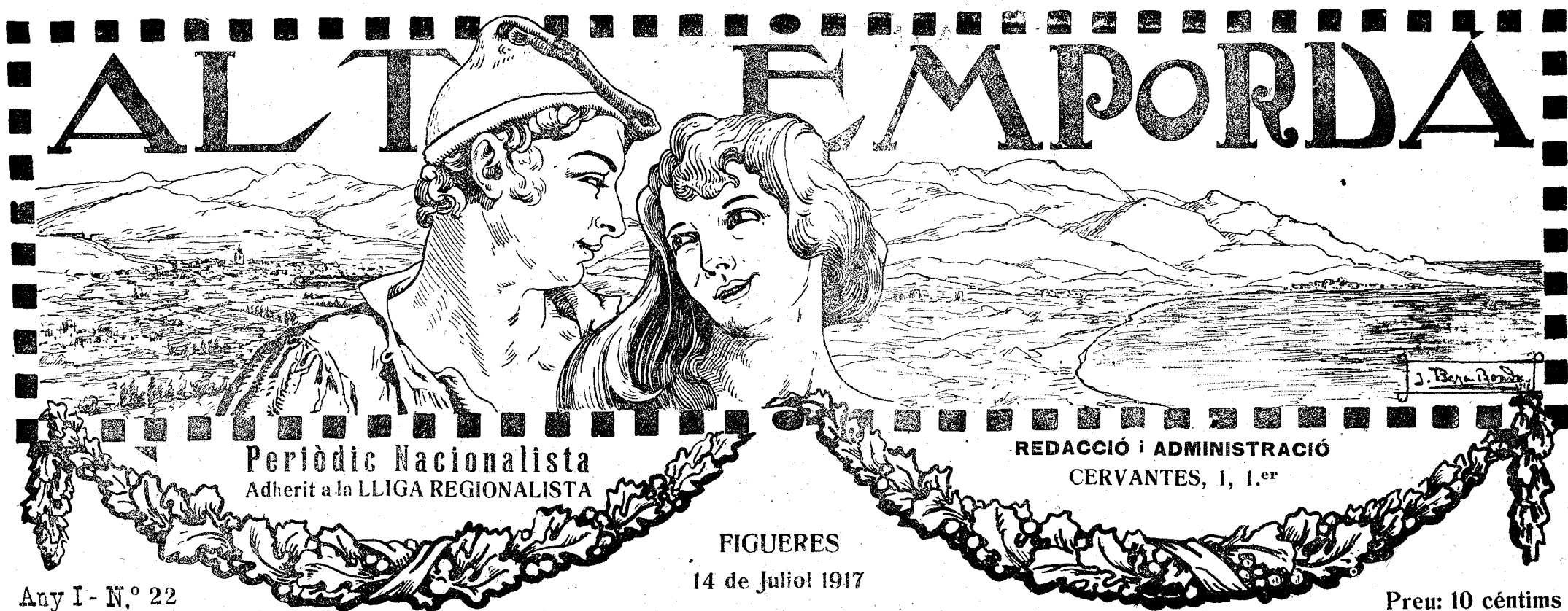

MOMENTS TRASCENDENTALS

EL TRONTOLL

DE LES Assemblees

Alentorn de l'Assemblea de Parlamentaris Catalans, i de l'altra que és conseqüència de la primera, hi han sigut fets llargs i vibrants comentaris per tots aquells qui s'interessen dels moments solemniais que quisab si aquella iniciava.

La censura no arriba,—per ara i tant,—a les converses particulars, a les discussions entre amics i companys que no poden substreure l'atenció dels fets que van passant; i és ben segur, nogensmenys, que el llapis roig del senyor censor, o bé l'altre adaptable instrument que el substitueix, tindria bona feina en escatir de les paraules d'aquelles converses els blasmes duríssims que tot d'una s'hi senten.

Nosaltres no som tan afortunats. Les planes d'un periòdic, i ço que al seu damunt hi va escrit, són fixes i immutables. I si el bon censor que ens les visura hi trobés una paraula o concepte desentonat del ritme de conformació que ha de dominar-hi, a ben segur que ell, arrugant les celles i posant més severíssima encara l'expressió del rostre, a desgrat de la seva bonhomia treuria el llapis roig de les fondàries del calaix insondable, i el deixaria caure, inexorablement, damunt el nostre escrit, talment com un bisturi que esqueixés la carn viva i sentida.

Les ordres són terminants: no es pot parlar de la futura Assemblea. I puix que el nostre govern, segurament que per oblit, no va qualificar l'Assemblea passada amb el dur blasme amb què ha batejat la futura, els nostres comentaris, i amb el permís del senyor censor, hauran de caure tan sols sobre fets ja consumats, treient de les nostres paraules aquella estensió de fantasia que ja li lleva la coexistència de la veritat de les coses.

El senyor Dato, equànim personatge urbaníssim i amb una gràcia tot encisadora, ha fet el cor fort davant els esdeveniments del dia, mostrant-se'n enèrgic i resolut i amb posat de dictador, en intent de fer esdevenir nul·la l'actitut dels parlamentaris catalans que li trenquen el seu somni plàcid d'home d'Estat a l'espanyola. I alçant la veu menaçadora ha escampat la dita enèrgica als quatre vents de l'Estat que ell governa, i tothom se'n és escruixit i esfereït, i no del temor de la menaça, sinó en meravella de que a

l'esclat solemniat d'un poble s'intenti encara trobar-li apta resposta en comminant-lo a arraulir-se sota el pes d'una paraula forta,—l'energia de la qual traeix, no obstant, la força de flaqueza amb què ha sigut dita.—en lloc d'encarrilar la cristallització del moment pels viaranyos normals que el tornessin més i més beneficiós a profit de tots.

El senyor Dato i el seu govern ha cregut que amb un olímpic menyspreu a les peticions fetes quedava ja solventada tota la qüestió. I pel cas de que no quedés totalment resolta, d'esquitllentes de la seva nota de resposta hi deixava traspuar un rajolí de claretat que ens deia quina havia sigut la meravellosa intuïció de governant que li permetia endevinar, entremig les peticions catalanes, la causa oculta que els peticionaris,—ignocents!,—encara ignoraven.

El nostre Govern és tota una meravella!

LA CENSURA

La censura no deixaria publicar res que es referís a l'Assemblea del dia 19 del mes que som.

I és ben cert que els comentaris sobre aquella Assemblea foren ben interessantíssims.

La censura és un magnífic col·laborador en les tasques dels mals governs.

Per tal de definir més exactament quins són els mòbils que guien als que han convocat l'Assemblea del dia 19, reproduïm seguidament el discurs que el senyor Cambó va pronunciar en la reunió de Parlamentaris Catalans, el qual pot servir per orientació de molts.

PARLA EL SENYOR CAMBÓ

«El senyor Cambó diu que podria subscriure totes les paraules del senyor Roig i Bergadà, però és precís que les altres forces polítiques expliquin sa actitut.

L'Assemblea era absolutament necessària. El dia d'avui pot ser una data històrica. El dia primer de juny es va plantejar una crisi que encara dura i lo greu és

que tots els espanyols han subscrit l'actitut dels militars que potser—i ho reconeixen ells—va ser de moment un acte d'indisciplina. Des d'aquell moment, el poder públic ha sofert un quebrantament fondíssim. De no remediarse anem a l'anarquia. Els espanyols han vist que per fi hi havia un poder fort que volia posar remei al mal.

No és callant com es remediaria el mal. Es precis canalitzar els desigs de la nació, abans de què sobrevinguin conseqüències irreparables.

Es per això que les minories regionalistes han subscrit la proposició. ¡Ai dels sistemes i institucions que hagin de viure en un règim d'estufa, que no pugui aguantar els embats de l'opinió popular!

Demanam que s'obrin les Corts i resolguin, amb caràcter de constituents, els greus problemes. Pensem que el plet militar no es resol amb disposicions d'un poder executiu avui mediatitzat i quebrantat. ¡Ai d'Espanya si el plet militar es resol sense estar seguit d'una renovació política i queda reduït a una aspiració de classe!

Tota Espanya gira els ulls vers Catalunya i Catalunya pot prestar un gran servei a Espanya, obrint-li el camí i arborant una bandera.

Sense la convocatòria de tots els parlamentaris la nostra acció naixeria deshonorada. No hi ha res pitjor que semblar que es fa i que no es faci. Demanar l'obertura de les Corts i limitar-se a això, sabent que el Govern no hi accedirà, fóra una comèdia.

Els catalans, no tancant-se en ells mateixos, sinó cridant a tots, fan una obra d'acció positiva. Es temerari no desitjar la reunió de les Corts.

Avui s'han romput els motllos oficials de la política vella, la dels sindicats que fan favors. Avui el Parlament d'Espanya pot deixar d'ésser un ramat de bous i convertir-se en una reunió de ciutadans.

En el camí que ens tracem tindrem una gravíssima responsabilitat, però l'hem d'afrontar. Als polítics se'ns pot perdonar un erro de conducta fet amb bona fe: el que no se'ns perdonarà és una abstenció, que fóra una covardia o, ço que fóra pitjor, una habilitat.»

'La Veu de Catalunya' és suspesa

En un moment de mal humor del senyor Sánchez Guerra, avui Ministre de Governació de la tertúlia del senyor

Dato, s'ha vist suspès de publicació el nostre estimadíssim confrare «La Veu de Catalunya».

UN TELEGRAMA

Del Diputat a Corts per aquest districte, Don Carles Cusi, rebem còpia del telegrama que tot d'una que tingué coneixement de la resposta donada pel Govern a les peticions de l'Assemblea de Parlamentaris Catalans va expedir al senyor Raimon d'Abadal.

Diu així:

«Vista incalificable contestación Gobierno ahora más que nunca considero indispensable llevar a cumplimiento acuerdos Asamblea y para ello dispongan de mi para todo.—Carlos Cusi.»

NOTES POLÍTQUES

DESPREOCUPACIÓ

Ja en la resposta, que esdevindrà històrica, que En Dato donà a la petició d'obertura de les Corts feta pels parlamentaris catalans, es retreia allò de les bones intencions dels idonis envers les *legítimas aspiraciones de los catalanes* i es recordava que havia estat el mateix Dato i gairebé el mateix govern el que concedí les Mancomunitats per R. D. La intenció amb què es recordava aquesta concessió als llegendats anhels de reconstrucció de Catalunya, s'endevinava tot seguit llegint els paràgrafs que seguien aon s'hi troben paraules tan esgarrioses com la de *sedición*, referint-se a la projectada Assemblea del vinent 19, i aon es parla d'aplicar els rigors del Codi Penal als representants del poble.

La nota de malagrits amb què ens va qualificar indirectament el govern s'és confirmada per un davantal del diari oficial «La Epoca» la qual amb una despreocupació inconcebible diu: «que si la Mancomunitat no ha assolit encara major impuls i ufana és per no reunir les províncies que l'integren més grossa corrent de saba amb la qual nodrir-la» ¿Es possible una major *frescor*? ¡A veure, a veure si segons aquests senyors resultarà que ells s'empenyaven en donar-nos les delegacions i nosaltres en no voler-les!

LA MANIOBRA

Atrafegats els lliberals prietistes amb la proclamació del seu cabdill, no s'ado-